

Bella (Isabella) Akhatovna Akhmadulina gimė 1937 m. balandžio 10 d. Maskvoje. Nuo vaikystės rašė poeziją. Baigusi mokyklą išstojo į Literatūros institutą.

Studijuodama Literatūros institute Akhmadulina publikavo eilėraščius literatūros žurnaluose ir ranka rašytame žurnale „Syntax“. Ji užsiėmė žurnalistika, rašė esę. 1959 metais Bella Akhmadulina buvo pašalinta iš instituto už tai, kad atsisakė dalyvauti persekiojant B.L. Pasternakas, bet vėliau restauruotas. 1960 m. ji baigė institutą puikiai įvertinus baigiamajį darbą.

1962 m. P. G. Antokolskio pastangomis buvo išleista pirmoji Belos Akhmadulinos knyga „Styga“.

1969 metais Vokietijoje emigrantų leidykla „Posev“ išleido poezijos rinkinį „Chills“, kuriame buvo surinkti visi per 13 metų parašyti eilėraščiai. Nepaisant šio „maištaujančio“ įvykio, Bellos Akhmadulinos knygos, nors ir buvo griežtai cenzuruojamos, SSRS ir toliau buvo leidžiamos: „Muzikos pamokos“ (1969), „Eilėraščiai“ (1975), „Žvakė“ (1977), „Pūga“ (1977) ir kt. 1977 m. ji buvo išrinkta Amerikos meno ir literatūros akademijos garbės nare. 1988 metais išleista knyga „Rinktiniai“, vėliau – nauji poezijos rinkiniai. Siurrealistinė Belos Akhmadulinos istorija „Daug šunų ir šuo“ buvo įtraukta į neoficialų almanachą „Metropol“ (1979). Iki to laiko ji buvo pagrįstai laikoma viena ryškiausiai poetų, pradėjusių savo karjerą „atsilimo“ metu. Kartu su A. Voznesenskiu, E. Jevtušenka ir R. Roždestvenskiu ji buvo vadinama „popete“, taip nurodant ne tiek poetinę struktūrą, kiek bendravimo su skaitytoju būdą.

Viena pagrindinių Belos Akhmadulinos dainų tekštų temų – draugystė. Draugystę, išskaitant draugystę-meilę ir draugystę-kūrybą, ji laiko vienu stipriausiu žmogaus jausmų.

Akhmadulina išvertė daug gruzinų poetų N. Baratašvilio, G. Tabidzės, S. Čikovanio ir kitų, žurnalas „Literary Georgia“ spausdino jos eilėraščius tais metais, kai dėl ideologinių draudimų Rusijoje tai buvo neįmanoma.

Ji visada darė tai, ko nebuvo galima padaryti sovietmečiu: publikavo draudžiamuose žurnaluose, prašė Andropovo palengvinti už grotų atsidūrusio režisieriaus Paradžanovo likimą, atsisakė smerkti Pasternaką, stojo už Solženicyną, išvyko į Sacharovą. . Jevtušenka rašė: „... kai matau ją, norisi verkti“.

Poetė Rimma Kazakova apie Achmaduliną pasakė: „Ji buvo deivė, angelas“.

Josifas Brodskis Achmaduliną pavadinėjo „rusų poezijos lobiu“, o pristatydamas amerikiečių skaitytojų žurnalo „Vogue“ puslapiuose jos poezią palygino su rože: „...tai, kas pasakyta, nereiškia kvapo, ne spalvos, bet žiedlapiai tankis ir jų susisukęs, elastingas žydėjimas“.

Ji dažnai buvo priekaištaujama dėl individualizmo ir manierų, dėl stiliaus ir įvaizdžių sudėtingumo, tačiau daugelis ją myléjo. Kažkas elgesi nuolaidžiai. Labai neįprasta ir žavinga išvaizda Akhmadulina patraukė filmų kūrėjų dėmesį. Ji vaidino 3 filmuose: Vasilijaus Šuksino komedijoje „Gyvena toks vaikinas“, Elemo Klimovo dokumentiniame filme „Sportas, sportas, sportas“ ir dramoje „Raktas be teisės perleisti“ – epizode. Kamera myléjo jos neįprastai dvasingą veidą ir savitą elgesį.

B. Achmadulinos eilėraščių išversta į lietuvių kalbą

Bela Achmadulina. „Tiek metų – žingsniai, tolstantys gatve...“

Tiek metų – žingsniai, tolstantys gatve...

Tiek metų – žingsniai, tolstantys gatve:
draugai išeina ir nebeaplanko.
Jų išėjimo létame ritme
jaučiu aš këslus šios tamsos už lango.

Draugų namuos nebér dainų, deja.
Ir dažnas reikalus yra apleidęs.
Iš seno – vien mergaitės pas Dega
dar taisos plunksneles žydrutėlaitės.

Tegu, tegu... Te baimė neatras
pas jus kelių ir nepažadins šiąnakt.
Mieli draugai, išduot slapta aistra
jus akina – ir jūs akli gyvenat.

Vienatve, tavo būdas toks ūmus!
Skriestuvas tavo brėžia geležinis
šaltai apie mane apskritimus,
maldom ir skundai nesusigraudinės.

Taigi pašauk mane, priglausk, paguosk,
apdovanok ir apipilk malonėm!
Aš atsiremsiu į tave varguos,
pamégsiu tavo žydro šalčio skonį.

Man tavo girioje leisk pasistiebt,
pasiekt ranka lapiją medžio laibo
ir prisitraukt prie lūpų – leisk nors tiek,
ir našlaitystę nešiu kaip palaimą.

Skaityklų savo dovanok tylos,
griežtų koncertų dovanok motyvų,
ir, išmintinga, aš pamiršiu tuos –
ką mirusį, o ką lig šiolei gyvą.

Pažinsiu aš visas tiesas liūdnas,
daiktų suprasiu neregimą žaismą,
pati Gamta, palinkus prie manęs,
kaip vaikas savo paslaptis atskleis man.

Ir štai tada, pro ašaras, létai,
iš tamsumos, iš nuovargio patirto
brangiausiuojų draugų mieli veidai
atgis atmintyje – kad vėl ištirptų.

1959

Iš rusų k. vertė Andrius Krivas

По улице моей который год...

По улице моей который год
звучат шаги — мои друзья уходят.
Друзей моих медлительный уход
той темноте за окнами угоден.

Запущены моих друзей дела,
нет в их домах ни музыки, ни пенья,
и лишь, как прежде, девочки Дега
голубенькие оправляют перья.

Ну что ж, ну что ж, да не разбудит страх
вас, беззащитных, среди этой ночи.
К предательству таинственная страсть,
друзья мои, туманит ваши очи.

О одиночество, как твой характер крут!
Посверкавая циркулем железным,
как холодно ты замыкаешь круг,
не внемля увереньям бесполезным.

Так призови меня и награди!
Твой баловень, обласканный тобою,
утешусь, прислоняясь к твоей груди,
умоюсь твоей стужей голубою.

Дай стать на цыпочки в твоем лесу,
на том конце замедленного жеста
найти листву, и поднести к лицу,
и ощутить сиротство, как блаженство.

Даруй мне тиши твоих библиотек,
твоих концертов строгие мотивы,
и — мудрая — я позабуду тех,
кто умерли или доселе живы.

И я познаю мудрость и печаль,
свой тайный смысл доверят мне предметы.
Природа, прислоняясь к моим плечам,
объявит свои детские секреты.

И вот тогда — из слез, из темноты,
из бедного невежества былого
друзей моих прекрасные черты
появятся и растворятся снова.

1959 г.

Ахмадулина Белла Ахатовна, 1937-2010, русская советская поэтесса Ахмадулина Белла (Изабелла) Ахматовна родилась 10 апреля 1937 г. Окончила московскую школу. Писать стихи начала еще в школьные годы. В 1960 г. окончила Литературный институт. Первый сборник стихотворений молодой поэтессы «Струна», изданный в 1962 г., привлек внимание любителей и знатоков поэзии. Затем последовали поэтические сборники «Озноб» (1968 г.), «Уроки музыки» (1969 г.), «Стихи» (1975 г.), «Метель» (1977 г.). Евгений Евтушенко писал о ней: «Родилась в Москве.

Когда в 1955 году первые стихи Ахмадулиной появились в журнале «Октябрь», сразу стало понятно, что пришел настоящий поэт. Поступив в этом же году в Литинститут, она была там королевой, и в нее были влюблены все молодые поэты. Ее талантом восхищались и поэты старшего поколения – Антокольский, Светлов, Луговской. Хрупкая, нежная рука Ахмадулиной подписала все письма, которые только можно припомнить, в защиту диссидентов и многих других, попавших в беду людей. Ахмадулина ездила в ссылку к Сахарову, найдя мужество пробиться сквозь полицейский кордон. Ахмадулина пишет элегантную прозу, выше сюжета ставя тонкость языка, как, впрочем, и в поэзии.

В начале 1980-х на приеме в честь советских писателей, прилетевших в Америку, президент США Рональд Рейган спросил ее, кто из ныне живущих в России поэтов лучший, она ответила: «Наш лучший живет у вас – Иосиф Бродский». Она всегда делала то, что нельзя было делать в советское время: печаталась в запрещенных журналах, просила Андропова облегчить участь сидевшего за решеткой режиссера Параджанова, отказывалась осуждать Пастернака, вступалась за Солженицына, ездила в ссылку к Сахарову... Евтушенко писал: «...когда вижу ее, мне хочется плакать».

Поэтесса Римма Казакова говорила об Ахмадулиной: «Она была богиня, ангел». Иосиф Бродский называл Ахмадулину «сокровищем русской поэзии», а представляя на страницах журнала Vogue американскому читателю, сравнивал ее поэзию с розой: «...сказанное подразумевает не благоухание, не цвет, но плотность лепестков и их закрученное, упругое распускание.».

Поэтесса умерла после тяжелой болезни 29 ноября 2010 г. Ей было 73 года.